

Guide för internationellt tävlande voltige 2024

Detta dokument är en sammanställning av tips med syftet att underlätta för att tävla internationellt, och det kan förekomma felaktigheter. Det är alltid voltigörens ansvar att hålla sig uppdaterad om vad som gäller. Meddela gärna kansliet om du hittar något som inte stämmer eller behöver uppdateras.

Här kommer information till dig som vill tävla voltige internationellt.

Det finns många internationella tävlingar som lockar utanför Sveriges gränser. När din tränare tycker att du nått en nivå som kräver mer utveckling kan nästa steg vara att åka på en internationell tävling i Norden eller övriga Europa. Du kan också bli uttagen att representera Sverige i lagtävlingar eller mästerskap.

Oavsett vilken tävling det gäller är du representant för Sverige och Svenska Ridsportförbundet (SvRF). Det är viktigt att veta vad som gäller tävlingsmässigt och vilka regler du ska förhålla dig till. Detta gäller oavsett om du är landslagsvoltigör eller inte.

Voltigörens allmänna skyldigheter

Ryttaren ska ha kännedom om SvRFs TR I, Gemensamma bestämmelser, det grenspecifika TR, FEIs General Regulations, FEIs grenspecifika TR, FEIs Antidopning reglemente och Wadas reglemente, SvRFs värdegrunder och ledstjärnor samt Code of Conduct. Se viktiga länkar i slutet av dokumentet.

Som representant för svensk ridsport har du som voltigör, såväl som de personer som ingår i ditt team (tex tränare, linförare, familj och hästskötare) ansvar för hur de uppfattas av omvärlden både vid träning och tävling. Ditt uppdrag som representant för Sverige och SvRF börjar när ni åker hemifrån och slutar när ni är hemma igen efter tävling.

Internationella tävlingar

FEI, Federation Equestre International, Internationella Ridsportförbundet, har ansvar för tävlingsterminerna internationellt. Alla internationella tävlingar innehåller bokstäverna CI, Concours de saut International, dvs internationell tävling. Nedan följer en beskrivning över de olika tävlingarna.

Voltige = CVI, Concours Saut Vaulting International

CVICh: Children

CVIJ: Juniorer

CVIY: Young vaulter

CVIO: Lag. O står för Official.

Tävlingarna har *status där stjärnorna styrs av svårighetsgrader på respektive tävling: CVI1*, CVI2*, CVI3*.

FEIs Calender där man hittar alla internationella tävlingar: <https://data.fei.org/Calendar/Search.aspx>
Välj "Vaulting" under Discipline.

Vad krävs av dig som voltigör och linförare:

- **Licens:**

Både SvRF och FEI kräver att du som voltigör och linförare löser nationell licens i TDB varje år innan anmälan. Du beställer dina licenser via TDB. Om du vill förnya licens till någon annan än dig själv, gå in på "Ryttare", välj ryttare och tryck sen på den blåa raden med "Uppgradera/förnya licens".

Du behöver lösa en Årslicens Lektionsryttare Junior/Senior för att sen lösa en Internationell licens: Meetinglicens eller Internationell Årslicens:

- **Årslicens Lektionsryttare Junior** (tom 18 år) **/Senior**
- **Internationell Meetinglicens/Årslicens för Junior** (tom 18 år) **/Senior**

Du kan lösa en Internationell meetinglicens inför varje internationell tävling, eller du som kommer tävla mycket kan direkt lösa en Internationell Årslicens om du önskar.

Meetinglicenserna övergår i TDB till en årslicens vid fler än ca 5 tävlingar under ett år, men du behöver välja det manuellt.

Här kan du läsa mer om licenser och vad de kostar: [Licensguide](#)

- Ska du tävla **nationella klasser inom Norden** (dvs inte CVI), så kan du tävla på din svenska nationella licens.
- Ska du tävla nationella klasser utanför Norden? Kontakta kansliet för info.

- **FEI-registrering:** Både voltigör och linförare ska FEI-registreras varje tävlingsår.

Du beställer din registrering via TDB. Om du vill förnya FEI-registrering till någon annan än dig själv, gå in på "Ryttare", välj ryttare och tryck sen på den blåa raden med "Förnya licens".

FEI-registrering ska vara gjord innan anmälan till årets första tävling. Här kan du läsa mer om hur du FEI-registrerar: [FEI-registrering](#)

- **Försäkring:** Du bör se till att du har en olycksfallsförsäkring som gäller internationellt. SvRF har en försäkring som gäller genom licensen, men vi rekommenderar att du även kompletterar med en egen försäkring. [Mer info.](#)

Vad gäller för din häst:

- **Licens:**

Alla voltigörer med svensk licens ska ha en svensk licens på den häst de ska tävla.

Du behöver aktivera hästens licens varje år. Tänk på att det är en tids handläggning första gången för då behöver vi och FEI i vissa fall godkänna passkopior. [Mer info.](#)

- Ska du tävla tillfälligt på lånad häst vid internationell voltigetävling, se undantag nedan.
- Ska du tävla fler än två tävlingar på samma utländska häst, ta kontakt med Kansliet i mycket god tid.

- **FEI-registrering:**

Hästen ska FEI-registreras varje tävlingsår. Du förnyar hästens FEI-registrering via TDB. FEI-registrering ska vara gjord i god tid innan anmälan till årets första internationella tävling. Det kan vara en tids handläggningstid innan din FEI-registrering är godkänd, speciellt om det är första gången du ska beställa FEI-registrering för din häst för då behöver du även skicka in passkopior som FEI ska godkänna. Här kan du läsa mer om hur du FEI-registrerar: [FEI-registrering](#)

- **FEI-pass:**

På internationella tävlingar utanför Sverige ska alla hästar ha FEI pass.

Se info om undantag för internationella tävlingar i [Sverige](#) längre ner.

Numera heter det "FEI Recognition Card". För att kunna registrera hästen i FEIs databas och utfärda pass måste den vara chipmärkt. Här kan du läsa mer: [FEI-pass](#).

[Och här finns mer info hos FEI.](#)

- **Förnyas:** Det är även viktigt att komma ihåg att passet måste förnyas vart fjärde år. Kolla datum på gula lappen som sitter längst fram i passet.
- **Rätt ägare:** Se till att det står rätt ägare i passet och i FEIs databas, så att det står lika i passet och hos FEI, samt att hästägaren har signerat.
- **FEI Medication Log Book:** Vi rekommenderar att FEI passet ska vara kompletterat med en FEI Medication Log Book. Där ska veterinär fylla i när hästen blir behandlad. [Mer info.](#)

- **Vaccinationer:**

Tänk på att se över din hästs vaccinationer. **FEI har egna vaccinationsregler.** Senaste

vaccinationen får inte vara äldre än 6 månader när man anländer till tävlingen, men viktigt att

du håller dig uppdaterad så att du följer de internationella vaccinationsbestämmelserna. De ska vara korrekt ifyllda av veterinär i hästens nationella pass. [Mer info.](#)

Det är viktigt att läsa i propositionen om det finns krav på speciella prover för just det landet

man ska till. För tävlingar i till exempel Tjeckien behöver man uppvisa godkänt Coggins test

OBS: Tyskland har infört regler för EHV-1 vaccination på nationella tävlingar i Tyskland.

- **Hälsointyg och Traces:**

För att kunna resa med eller flytta hästar måste du ha ett hälsointyg.

Hälsointyget ska utfärdas av en officiell veterinär inom 48 timmar före lastningen. Veterinären

registrerar intyget i EU:s gemensamma system TRACES.NT. Registrera din anläggning i Sverige

hos Jordbruksverket. Intyget gäller under 10 dagar, alternativt 30 dagar. Om man har ett 30-

dagars intyg utfärdat som en rundresa behöver man inte ett nytt hälsointyg/TRACES för

hemresan. Kontakta officiell veterinär och mejla de uppgifter som krävs för intyget i god tid.

Lista hos Jordbruksverket över [officiella veterinärer](#).

Du kan oftast beställa ett nytt hälsointyg på tävlingsplatsen om ditt hälsointyg hinner gå ut, det brukar finnas information i tävlingens propp om hur du går till väga.

Vissa undantag finns mellan de nordiska länderna när du tävlar, men då behöver du kunna visa att hästen ska tävla genom att tex ta med en startlista, och efteråt en resultatlista. Det får gå max 10 dagar mellan att du passerar gränserna ut och in från ursprungslandet. Du ska också ha med en egenförsäkran.

Storbritannien har nya regler sedan Brexit 2021. Se mer info hos [Jordbruksverket](#).

- **FEI EHV-1 By Laws and Horse Health Requirements:**

Från och med den 1 oktober 2021 är det obligatoriskt att ta tempen två gånger dagligen på

hästar som deltar i en FEI-tävling och fylla i dess värden i FEI:s HorseApp. [Mer info.](#)

- **Ladda ner "FEI Horse App":** All information om FEI HorseApp och hur den används hittar du här: [FEI HorseApp | FEI](#)

- Ladda ned appen och lägg in dina hästar i god tid innan. Ni kan vara flera som lägger in hästarna för säkerhets skull om appen strular, men personen behöver vara inlagd av kansliet i FEI:s databas.
- OBS: Hästarna ska **tempas morgon och kväll tre dagar innan du anländer till tävlingen, SAMT under hela tävlingen** morgon och kväll. Lägg in tempen i appen.
- "Self Certificate" ska vara ifyllt i appen FEI Horse App **innan ankomst** till tävling (hästagarförsäkrans). Se till att checka ut hästen när ni åker.
- Om dessa regelverk inte uppfylls kan det innebära böter och vid tredje tillfället att hästen blir blockerad i FEI:s databas, dvs det går inte att anmäla.

UNDANTAG: På följande internationella voltigetävlingar i Sverige, CVI2*, CVI1* samt för CVIYV, CVIJ och CVICh, krävs inget FEI pass på svenska hästar men hästen måste vara registrerad hos FEI och det blir den då man betalat FEI registreringen i TDB. Hästens nationella pass samt vaccinationsintyg ska tas med till tävlingen och senaste vaccinationen får inte vara äldre än 6 månader, internationella vaccinationsregler gäller.

UNDANTAG: Låna häst vid CVI i andra länder

Om ni ska låna en häst tillfälligt (1-2 tävlingar) vid internationella voltigetävlingar utomlands behöver inte hästen ha svensk hästlicens eller att den finns med i TDB. Det kommer stå "Utländsk" vid hästens namn i resultatlistan i TDB. Gäller även tillfällig Linförare tillhörande hästen.

Ni behöver se till att hästen innan anmälan har detta klart:

- FEI-registrering för gällande år (Förbundet i det land hästen tillhör fixar detta. Syns på hästens profil på FEI:s sida)
- Hästen har de licenser som behövs för det land den tillhör. (Förbundet i det land hästen tillhör fixar detta)

Ska man tävla på samma utländska häst vid fler än två internationella tävlingar, så behöver man ordna en nationell svensk hästlicens. Även när man tävlar en utländsk häst på nationella klasser i Sverige så behövs svensk hästlicens. Ta kontakt med kansliet i god tid för att lösa detta.

Transportera häst - Vad krävs av dig som chaufför:

Se till att du är uppdaterad över vad du behöver vid er resa. Olika länder har olika regler.

Vad som räknas som ekonomisk verksamhet och vilka regler som gäller varierar mellan olika länder. Det innebär att din transport kan räknas som att den sker i samband med ekonomisk verksamhet och att du omfattas av kravet på transportörstillstånd i ett annat land, även om transporten inte gör det i Sverige.

Om du ska transportera djur utomlands är det därför mycket viktigt att du tidigt tar reda på vad som gäller i de länder som du passerar och i det land som du ska till.

SvRF sida om att [resa utomlands med häst](#).

Jordbruksverkets info om [att transportera häst](#): där finns info om regler för transporter, rengöring av transport, utrymmen, transporttid, skyltar, med mera.

Samt Jordbruksverkets sidor om att transportera [hästar mellan länder](#) och [djurtransportörer](#). Se till att

du har det just du behöver.

Alla hästtransporter som sker över landsgränser omfattas av regler och dokumentationskrav. Här är de olika formerna av dokumentation som kan krävas för just din resa och transport av hästar:

- [Registrera anläggningen](#): när en sändning av djur ska anmälas i TRACES.NT måste avsändningsorten och destinationsorten vara förinlagda i systemet och ha status som giltig. Du kan registrera din anläggning via Jordbruksverkets e-tjänst. OBS: du måste svara ja på frågan om att förflytta djur över gräns.
- [Journal](#): hästar som transporteras över landsgränser ska som minst åtföljas av en journal. Om transporten omfattas av kravet på transporthandlingar kan journalhandlingarna läggas till i transporthandlingarna.
- [Transporthandlingar](#): Gäller hästar som transporteras i samband med ekonomisk verksamhet och när transporten överstiger 50 km från djurens anläggning. Det finns en [blankett](#) som du kan använda för att fylla i uppgifterna men du kan också skriva in uppgifterna i en bok eller liknande. Om transporten omfattas av kravet på färdjournal inkluderas dessa uppgifter i färdjournalen.
- [Färdjournal](#): När du transporterar hästar utomlands och transporten sker i samband med ekonomisk verksamhet samt tar längre tid än 8 timmar måste du ha en färdjournal i fordonet.
- [Transportörstillstånd eller registrerad som transportör?](#) Om transportören transporterar djur i samband med ekonomisk verksamhet krävs ett transporttillstånd. Se mer info [på länken. E-tjänsten.](#)
- [Registrera dig som transportör](#): När du ska transportera hästar över landsgränser ska du registrera dig som transportör. Det innebär att du som transporterar djur mellan länder kan behöva både ett transportörstillstånd och vara registrerad som transportör. [E-tjänsten.](#)
- [Yrkestrafiktillstånd](#): när du tar betalt för att transportera andras djur. [Läs mer hos Transportstyrelsen.](#)
- [Besikta ditt fordon](#): Om du har ett eget fordon kan det vara så att länsstyrelsen ska besikta ditt fordon och intyga att det uppfyller de regler som krävs innan du ansöker om transportörstillstånd.
- [Egenförsäkran](#): behövs tex om du reser till nordiska länder. [Exempel på egenförsäkran](#) som Svensk Galopp tagit fram.
- [Navigeringssystem för långa transporter](#). Kontakta Jordbruksverket om du behöver hjälp med detta. Om du vill ha råd om navigeringssystem kan du kontakta Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd (TYA). [Djurtransportör. Yrkeskompetensbevis.](#)
- [Kompetensbevis](#) för hästtransportörer
Info finns hos [Jordbruksverket](#) Kurs kan till exempel göras via webben.

Gäller både lastbil och släp. Kravet på vem som ska ha kompetensbevis skiljer sig åt inom EU. Det är främst tolkningen av vad som är privat och kommersiellt som ses olika. Redan i Danmark kan det krävas kompetensbevis om du tävlar internationellt på FEI-tävlingar.

- **YKB: (Yrkeskompetensbevis)** Beroende på ägarförhållanden av lastbil och hästar, samt syfte kan YKB behövas. I vissa fall behövs även att man är godkänd transportör.
- Läs om [Färdskrivare. Regler](#) för kör- och vilotider. Undantag [från kör- och vilotider](#).
- Håll även koll på eventuella vägavgifter och miljödekalering, tex finns [mer info här](#).
- **Norge:** Åker du till Norge måste du tulldeklarera hästen in och ut ur landet. Papper och information får du från [Norska Ridsportförbundet](#). Tänk på att Norge inte är med i EU.

Det är alltid viktigt att läsa Jordbruksverkets hemsida innan du reser utomlands med häst. Där står den senaste informationen vad som gäller för att transportera hästar från och till Sverige.

Kontaktuppgifter: Kontakta gärna tex Jordbruksverket för att se över exakt vad du behöver för din resa.

[Jordbruksverket](#) 0771–223 223

[Transportstyrelsen](#)

[Norska Ridsportförbundet](#)

[Andra länders veterinärmyndigheter](#)

Intresseanmälan – din internationella tävlingsplanering

Skicka gärna in din planerade internationella tävlingsplanering för året till landslagsledarna och kansliet för att ta del av information, proppar och för att vi ska kunna planera ifall antalet tävlande är begränsat på tävlingarna. Säg till Kansliet att du vill ha listan som du fyller i och mejla tillbaka den så fort som möjligt.

Den internationella tävlingsterminen med propositioner för CVI finner ni här: [FEI Tävlingstermin](#)
Terminen och propparna kan ändras under året.

Anmäla till CVI:

Alla anmälningar till internationella tävlingar, CVI, går igenom förbundet. Ni anmäler voltigörerna, linförarna och hästarna till kansliet genom ett Excell-formulär i god tid innan definite entry. Alla voltigörer, linförare och hästar måste vara registrerade hos FEI för att kunna anmälas. Även om man får en personlig inbjudan ska alltid anmälan gå via förbundet Om inte riskerar ekipagen att bli diskvalificerad i efterhand, dvs. resultaten tas bort.

Vill du tävla nationella klasser i andra länder anmäler du själv till respektive arrangör.

Tänk på:

- Skicka din anmälan i god tid till Kansliet för hantering. Titta igenom denna Guide så att du har allt i ordning och klart inför anmälan.
- Du är själv ansvarig för att din anmälan kommer in i tid och är korrekt. Använd anmälningsblanketten som du får av kansliet, för att vara säker på att du får med alla uppgifter som behövs.

- Anmälan till internationell tävling är bindande, men kan återtas t.o.m. datum för "Definite Entries" i FEI Entry enligt proppen (Schedule).
- Tänk även på att en eventuell avanmälan ska ske i tid. Du är själv ansvarig för de kostnader tävlingsarrangören kräver av dig. Läs noga igenom propositionerna.
- Betalning enligt anvisningar i FEI propositionen.
- Vid mästerskap ska alla tävlande nomineras senast till Nominate date: efter detta datum kan man ta bort hästar och ekipage, men inte lägga till nya. Viktigt att man anmäler rätt hästar och tillräckligt många så att man sen kan välja vilka som åker till Definite. Vid Definite date måste man ha anmält definitivt.
- Vid ändringar mellan Definite day och Last day for substitution (som ofta är 1 timme innan veterinärbesiktningen) kontakta kansliet omedelbart. Kansliet måste meddela alla ändringar till arrangören, så om det är kort varsel inför tävlingen, ring kansliet och kolla så att du får svar direkt.
- Last day for substitution betyder att man kan ändra häst till dess, men viktigt att den då måste vara FEI-registrerad, (tänk på att vid mästerskap måste alla hästar vara nominerade för att kunna delta).

Hästvelfärd och antidoping

Var noga med att kontrollera att du inte använder dopingklassade preparat, tillskott eller foder. Skriv en förteckning över vad du använder och dubbelkolla allt. Varje enskild voltigör och linförare är själv ansvarig att känna till och följa dopingreglerna. Tänk också på allergitabletter och smärtlindrande medicin man tar tillfälligt.

SvRF Antidoping [hittar ni här](#). Håll er även uppdaterade på [Antidoping Sverige](#) och [WADA](#).

Du som tävlar internationellt måste också känna till de internationella regler som gäller: [FEI Clean Sport](#)
FEI Clean Sport – [horses](#)

Film: Här finns mer info och filmer om hur dopingkontrollerna på hästen går till: [SvRF](#), samt hos [FEI](#).

Tips inför dopingkontroll:

- Byt INTE box i stallet, inte ens med klubbkompisen. Tänk på smittorisk, dopingrisk osv. Behöver du byta box så fråga stallchefen eller steward på plats. Tänk även på resan dit.
- Boxen vid dopningskontrollen ska vara ren med nytt strö och plomberad. Är den inte det, prata direkt med dopingprovtagaren/veterinären och ta inte in hästen i boxen.
- Ta hjälp av landslagsledare eller annan om du är osäker vid dopingkontrollen.

[FEI Veterinary Regulations 2024](#): Se tex artikel 1037, 1038, 1039 och 1043.

Om du som voltigör eller linförare av medicinsk anledning intar substans som är dopingklassad kan du behöva söka dispens. Kontakta kansliet i god tid innan tävlingssäsong för att få hjälp med ansökan. Tänk på att en eventuell [medicinsk dispensansökan](#) kan ta tid, upp till 8 veckor.

Alla tävlande uppmanas att göra "Ren Vinnare" <https://www.renvinnare.se/>

Media och krishantering

Ni kan alltid hjälpa media med nyhetstips runt ert tävlande. Hör av er till tex lokalredaktioner innan tävlingen. Om det går bra på tävlingen så skicka information om resultat, bilder (som ni tagit eller har rätt till) eller korta filmer från er tävling till lokalredaktionen under eller efter tävlingen.

Genom att tävla för Sverige och svensk ridsport är du och hela ditt team ambassadörer för sporten. Det du och ditt team skriver på sociala medier läses av många och är också officiella uttalanden att likställa med en intervju i en tidning eller på radio. Tänk på att inte föregå beslut som ska tas eller har tagits i organisationen. Information och nyheter som rör förbundets verksamhet ska alltid gå den ordinarie vägen via kansliet och www.ridsport.se innan de blir officiella i sociala medier. Vid osäkerhet om en viss information får publiceras – fråga alltid landslagsledare eller grensamordnare.

Om någon form av kris eller olycka uppstår, ta kontakt med landslagsledare eller kansliet så fort som möjligt. Hänvisa gärna till officiell information på förbundets hemsida och undvik spekulationer och ryktesspridning.

Kontakt till SvRF vid allvarlig olycka eller annan krissituation: 0220-456 99

Vid akut olycka utomlands

Kontakta SOS International på +4570 10 50 50. Ange vårt försäkringsnummer hos Folksam: K15724

Kontakt med media?

Vid kriser eller olyckor kan det hända att du blir kontaktad av media. Svenska Ridsportförbundets kommunikationsavdelning ger råd och stöd i mediafrågor. [Kontaktuppgifter hittar du HÄR](#)

Kontaktuppgifter landslagsledning

Pernilla Sjöstrand, 079-348 51 90, pernilla.sjostrand@ridsport.se

Jessica Neilands, 070- 916 35 15, jessica.neilands@ridsport.se

Kansliet SvRF, Grensamordnare Voltige

Veronica Palmius, 0220-456 88, veronica.palmius@ridsport.se

Lycka till under tävlingssäsongen 2024!

Viktiga länkar:

- [Kontaktuppgifter SvRF](#)
- [Att tävla internationellt](#)
- [SvRF vision, värdegrund, ledstjärnor](#)
- [FEI Vaulting](#)
- [FEI General Regulations](#)
- [FEI Clean Sport](#)
- Antidoping Sverige, [Ren Vinnare](#)
- [SvRF Antidopning](#)
- [SvRF TR I Gemensamma & TR VII](#)

ATT RESA MED HÄST PÅ RÄTT SÄTT

- viktigt för både välbefinnande och prestation

VÄTSKEBALANS

Under en normal tävlingsresa förlorar en häst avsevärda mängder kroppsvätska. Transporten innebär en viss stress som leder till blötare och tätare avföring, ökad svettning och ökad avgång av vattenånga via utandningsluften. Det är ett välkänt faktum att vissa hästar "reser dåligt" – d.v.s. utför sämre prestationer "på bortaplan". Att förlusten av vätska och elektrolyter inte ersätts tillräckligt effektivt kan vara en bidragande orsak. Det finns emellertid en hel del som hästägaren kan göra för att komma till rätta med det här problemet.

Minska vattenförlusten

De flesta hästägare har kunnat konstatera, att hästar ofta ger ifrån sig avföring redan när de lastas på transporten. Ofta är avföringen redan då betydligt lösare än vanligt. För att minimera förlusten av kroppsvätska, är det lämpligt att man inför resan säkrar hästens intag av vattenabsorberande fibrer. Om en tillräcklig mängd av sådana fibrer finns i hästens matsmältningssystem, kan en större del vatten hållas kvar och utnyttjas av hästen.

Alla typer av växtfibrer har en viss förmåga att absorbera vätska, men vissa är mer effektiva än andra. Den betfiber som ingår i Betfor har t ex en mycket god förmåga att både suga upp och ge ifrån sig vatten. Det är således lämpligt att låta Betfor ingå i foderstaten under dagarna innan en resa. Även under resa är det bra att fodra hästarna med betfor utblandat i mycket vatten. Morötter är också ett bra tips då de innehåller mycket vätska. Andra växtfibrer - t ex de som ingår i grovfoder - kan bara utnyttjas i begränsad omfattning i det här sammanhanget. Av naturliga skäl kan man inför en prestation inte stoppa i en tävlingshäst stora mängder grovfoder.

Inskolning i rätt ätrutiner

Tidigare har det varit tämligen vanligt att låta hästarna äta ur ett s.k. hönät under resa. Man vet nu, att detta kan innebära hälsorisker i samband med längre transporter. Hästen får för det första äta med huvudet i en onaturlig ställning. Dessutom kommer hästens utandningsluft att fukta ner höet - som på så sätt blir en mycket lämplig tillväxtplats för bakterier och andra mikroorganismer. Man tror, att det som brukar kallas "transportsjuka" till viss del haft sin orsak i den här processen.

Under längre resor bör hästarna utfodras under rast. Helst bör de ges tillfälle att äta sitt hö med sänkt huvud. På detta sätt underlättas dessutom rensningen av andningsvägarna från de partiklar som alltid finns i luften i transportutrymmet. Viktigt är att höet är av bra kvalitet och dammfritt. Det kan vara en bra idé att blöta höet innan du fodrar för att minimera risken för damm. I samband med dessa raster bör hästen också ges tillfälle att dricka. Om din häst inte vill dricka under transport är ett bra tips att blanda betfor i vattnet.

Stresspåverkan gör, att många hästar vägrar att äta och dricka även under en rast där man skapar lugna förhållanden. I viss utsträckning är det emellertid möjligt att skola in hästarna i den här typen av ätrutiner - t ex genom att då och då låta dem stå på transporten en stund före utfodringen. På så sätt

grundlägger man under stressfria förhållanden en sk betingad reflex - dvs. hästen kommer att förknippa lastningen med mat och vatten.

Saltförlust

Graden av vätskeförlust kan variera kraftigt från individ till individ, och hästens mentala egenskaper är av stor betydelse. Vissa hästar spänner sig rejält under transport, och förlorar på så sätt relativt mycket vätska genom svettning. Andra får ökad hjärt- och andningsfrekvens under hela resan, och förlorar därför relativt mycket vatten via utandning.

Det är inte bara vatten som förloras genom svettning, utan också den grupp ämnen som brukar kallas elektrolyter - dvs. ämnen som är verksamma i regleringen av kroppens vätskebalans. Hit hör t ex natrium, som i formen natriumklorid - dvs. vanligt koksalt - spelar en viktig roll för hästens prestationsförmåga. Vid kraftig svettning förlorar hästen stora mängder salt och det är mycket viktigt att denna förlust ersätts snabbt inför en prestation.

Att hästen vid ankomsten till t ex en tävlingsplats ges tillgång till en saltsten är bra men räcker oftast inte för att återställa en normal saltförlust efter transporten. Undersökningar på bl a Statens Lantbruksuniversitet visar nämligen, att hästar kompenserar sitt saltbehov dåligt genom fri tillgång till saltsten. Det är bra att tillsätta elektrolyter i fodret ett par dagar före resa och även under tävling. Även om det finns vattenkopp i boxarna på tävlingsplatsen eller i boxarna på uppställning på väg till tävling är det viktigt att ge hästen tillgång till vatten i hink. Dels för att hästarna oftast dricker bättre ur en vattenhink och dels för att du ska kunna hålla koll på hur mycket de dricker. Vattnet kan ibland smaka annorlunda i andra länder än vad hästarna är vana vid så om du märker att de dricker dåligt kan det vara en bra idé att smaksätta vattnet med lite betför eller äppeljuice.

Vid transport av häst är också luften i lastbilen mycket viktig, se till att du har bra ventilation och att fönster och takluckor är så pass öppna att tillräckligt med luft cirkulerar i lastbilen. Att sätta på ett extra täcke är ofta bättre än att stänga igen fönster när det blir kallt. Viktigt är dock inte övertäcka hästen så att den blir svettig under transporten.

Lär känna din häst! En del hästar har naturligt högre kroppstemperatur än andra och behöver kanske därför mindre täcken på transporten. En del hästar reser bättre om de får stå bredare, en del om de får stå smalare. Ta reda på hur just din häst reser bäst för att kunna ge rätt förutsättningar att prestera på tävling.

Lär känna din häst för att kunna anpassa resandet på bästa sätt.

När du kommer fram till tävlingsplatsen så kontrollera att boxarna är ordentligt monterade så att inte hästen kan skada sig. Kvalitén på boxar varierar mycket i olika länder. Se även efter så att det inte finns elkablar som är uppsatta så att hästen kommer åt dem eller om de ligger på marken så att hästen kan trampa på den.

Innan du lastar av hästen så kontrollera att boxen är ren. Är den inte det så säg genast till arrangören så att det åtgärdas innan hästen ställs in i boxen.